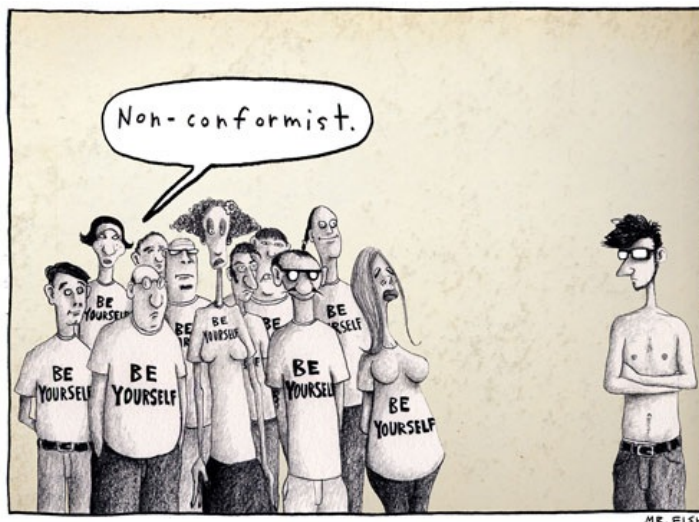

Privatiseringsbølgen

Studie fra 2011 bekrefter nordmenns konformitet

Publisert 15.09.2013
Skrevet av Ragnhild Madsen

Begrepene "obedience", "compliance" og "conformity" er sentral terminologi i sosialpsykologien. Uttrykkene beskriver individets evne til lydighet og graden av underkastelse i møte med autoriteter eller situasjoner som innebærer aspekter av gruppepress.

Friksjonsfri eksistens

Individer som systematisk utsettes- og gir etter for ytre press og manipulasjon utvikler etterhvert et kamelon-intellekt. En av bismakene ved å stadig uttrykke seg i samme valører som omgivelsene vil være dissonans – et naturlig resultat av manglende samsvar mellom indre og ytre styrt motivasjon.

Likevel er det ingen grunn til fortvilelse: Etterhvert som man blir mer øvet i å uttrykke seg synkront med maktapparatet vil eventuell ambivalens gli over i en mer behagelig tilstand preget av søvndyssende servilitet. Dette er en friksjonsfri eksistensform nært av autoriteters vennlige klapp på hodet. Av forståelige årsaker velger de fleste å forbli i denne tilstanden. Enkelte samfunn synes å ha en egen evne til å fostre individer med slike karaktertrekk.

Stanley Milgrams lydigheteksperiment

I 1963 publiserte den kjente psykologen Stanley Milgram et eksperiment som omhandlet denne tematikken. Menn i alderen 20-50 med ulik bakgrunn fikk i oppgave å gi "elever" avstraffelse i form av elektriske støt mellom 45 og 450 volt dersom de svarte feil på spørsmål. De øverste trinnene i rekvisitten som ble anvendt var merket med "FARE – meget alvorlig støt". "Elevene" ble i virkeligheten ikke utsatt for støt men skulle gi uttrykk for dette. I forkant av studien hadde forsøkspersonen fått beskjed om at eksperimentet kunne avbrytes når som helst og at de ville få utbetalt en sum på 4,5 dollar som godtgjørelse uavhengig av om de trakk seg eller gjennomførte. Ved siden av forsøkspersonen satt en "forsøksleder" – altså en autoritet, denne personen skulle oppfordre forsøkspersonen til å fortsette avstraffelsen av "elevene" dersom disse vegret seg.

Studien viste at så mye som 65% av forsøkspersonene var villig til å utsette "elevene" for høyeste strømstyrke. I ettertid har studien vært replikert gjentatte ganger. Det viser seg at 61-66% av forsøkspersonene til enhver tid er villige til å utsette andre mennesker for denne formen for alvorlig avstraffelse. Tallene synes nokså konstant, og det er lite som tyder på at disse ikke er overførbare til generell befolkning.

I forkant av Milgrams eksperiment hadde han bedt om en uttalelse fra 14 professorer i psykologi. De var blitt spurt; i hvilken grad de antok at forsøkspersonene var villige til å utsette "elevene" for maksimal strømstyrke. Professorene antok at kun en ytterst marginal gruppe ville ha tilstrekkelig sadistiske predisposisjoner til å gjennomføre dette, angivelig anslått til 1,2% på generelt grunnlag. Noe som viste seg å være svært avvikende fra hva eksperimentet avslørte.

Mekanismene i dette forsøket skisserer et individs grad av lydighet ovenfor autoriteter.

FORSIDEN
PÅ TILTALEBENKEN
PRIVATISERINGSBØLGEN
EN STRÅLENDE VERDEN
MILJØ
Risikovurderinger
GMO
GMO nyheter
GMO videoer
GMO Ikke en løsning - sitater
Hva er GMO?
GMO lenker
Fiskeoppdrett
FREDIT
Bøker
Mat
OM OSS
HVA DU KAN GJØRE
SIDEKART

oppdrettstorsk MP3
ugressmidler bøker
risikovurderinger nytt
patogen Video genetisk
forsøpling Future of Food
Percy
Schmeiser GMO
glyfosat krysspollinering
terminator frø Ignacio
Chapela
oppdrettslaks
fiskeoppdrett
Codex
Alimentarius
roundup Silent forest giftig
grunnvann lakselus Just say no to GMO
WikiLeaks
Devinder
Sharma genetisk
modifisert mat Deepak
Chopra

[Milgrams forskning](#)

[Stanley Milgram](#)

[Milgrams eksperiment](#)

[Milgrams eksperiment](#)

Nordmenn best i klassen

Et par år før den beskrevne lydighets-studien fra 1963 reiste Milgram til Norge. Her utførte han en studie på sosial konformitet – en lignende variant av fenomenet "lydighet overfor autoriteter".

Forsøkspersonene skulle anslå lengden på lyd og hadde tilgang på "flertallets" svar. Svarene var i seg selv nokså opplagte og ga egentlig ikke rom for feilmargin, likevel anga over 60% feil svar basert på det de trodde var flertallets svar. Forsøket ble ytterligere gjentatt i Norge, da ble spørsmålet: "Ønsker du å stikke deg ut" supplert i studien – nesten 80% av nordmennene forkastet da all form for kritisk vurderingsevne og svarte opplagt feil – som en motreaksjon på hvorvidt de ønsket å utfordre de "sosiale normene". Den originale studien ble gjennomført i Frankrike noen år senere. Her viste det seg at under 50% var villig til å la egen persepsjon vike for sosial konformitet.

Etter selve eksperimentet ble forsøkspersonen konfrontert med at de hadde blitt lurte, også her fant man avvik mellom nordmenn og franskmenn. De norske deltagerne reagerte med flauhet, en form for introvert skam, noe som videre mulig kan peke på en form for selvstraffende adferdsmodifikasjon uten behov for ytre stimuli. Mye taler altså for at nordmenn er usedvanlig effektivt kondisjonerte med tydelige elementer av autojusterte karakter. De franske deltagerne ble i langt større grad sinte over å ha blitt lurte, altså en ekstrovert reaksjon.

[Nordmenn verdens mest konforme folkeferd?](#)

Farene ved konformitet

Man bør kanskje ikke stille spørsmål ved hvorledes "elektrosjokk"-studien hadde falt ut for nordmenn, spesielt ikke dersom sosialt press hadde blitt supplert som en forsterkende faktor.

Studier som dette er ofte blitt brukt for å illustrere mekanismene i hvorledes mennesker kan begå alvorlige krigshandlinger, Holocaust er ofte nevnt i disse relasjonene. Man kan ikke unngå å registrere faremomentene en slik lammende form for servilitet bringer med seg – uavhengig av om det er autoriteter eller gruppepress som er den styrende faktoren.

Lite har endret seg siden 60 tallet

Mange øyner kanskje et lite håp om at nordmenns konformitet har endret seg siden 60-tallet. Beklageligvis er ikke dette tilfellet. En studie fra 2011 utført på 33 nasjoner avslørte at vi kan smykke oss med topp-plassering på lydighetsskalaen. Forskningen viser at nordmenn holder hverandre i et jerngrep preget av ivrende sanksjonstrang dersom frimodige individer medvirker til assymetri i rekkene:

"For the first time, researchers have studied how strong the social norms are in different countries. An international study shows that Norwegians make very strict requirements of personal conduct and that they sanction unwanted behaviour. 'A surprising result,' says Associate Professor Vidar Schei at NHH"

[Sciencemag, Differences between tight and loose cultures.](#)

[Paraplyen, Norwegians give each other little room for manoeuvre](#)

Ragnhild Madsen © 2012

Denne artikkelen ble publisert første gang på [ny injeksjon](#) 11. juli 2012

Illustrasjon: [non-conformist](#)

Hva ønsker du - Demokrati eller lobbykrati?

[Informasjon om Informasjonskapsler](#)

Vi trenger din hjelp
i vårt arbeide for
et renere miljø

Du kan hjelpe oss
ved å donere penger

[Doner penger her](#)